

विद्या भवन बालिका विद्यापीठ

शक्ति उत्थान आश्रम लखीसराय

विषय -संस्कृत दिनांक 20-06-2021

वर्ग-सप्तम शिक्षक राजेश कुमार पाण्डेय

एन० सी० ई० आर० टी० पर आधारित

3. कोष्ठकान् उचितपदम् अवचित्य रिक्तस्थानानि पूर्यत-
कोष्ठक से उचित पद चुनकर रिक्तस्थानों को पूरा कीजिए-

- (i) उपरि वानराः कूर्दन्ति।
(ii) बालः विभेति।
(iii) स्वाहा।
(iv) बालः पतति।
(v) विना जीवनम् न।
(vi) गजः चलति।
(vii) बालकाः गच्छन्ति।
(viii) बालकः लिखति।
(ix) रमेशः प्रश्नं पृच्छति।
(x) जनाः खादन्ति।

(वृक्षे, वृक्षस्य)
(सर्पेण, सर्पात्)
(अग्निः, अग्ने)
(अश्वात्, अश्वेन)
(जलस्य, जलम्)
(पादैः, पादाभ्याम्)
(पठनाय, पठनेन)
(कलमेन, कलमात्)
(शिक्षकात्, शिक्षकम्)
(मुखेन, मुखात्)

4. विशेषणं विशेष्येण सह मेलयत-
विशेषण को विशेष्य के साथ मिलाइए-

(i) आकाशः	वृक्षः
(ii) विकसितानि	नीलः
(iii) मधुरम्	फलम्
(iv) विकसिता	पुष्पाणि
(v) पुष्पितः	वाटिका
(vi) सुन्दरी	लता

5. रेखाङ्कितपदेषु का विभक्तिः, कस्मात् कारणात् च इति लिखत-
रेखांकित पदों में कौन-सी विभक्ति और किस कारण है, यह लिखिए-

यथा- ज्ञानात् ऋते न मुक्तिः।

- (i) रामेण यह सीता गच्छति।
(ii) बालः सिंहात् विभेति।
(iii) वृक्षस्य उपरि वानराः सन्ति।
(iv) माता पुत्राय कुध्यति।
(v) छात्रेषु मोहनः कुशलः अस्ति।

ज्ञानात्-पञ्चमी विभक्तिः 'ऋते' कारणात्।

6. निम्नशब्दरूपाणां मूलशब्दान्, विभक्तीः वचनानि च लिखत—
निम्न शब्दरूपों के मूल शब्द, विभक्ति और वचन लिखिए—

उदाहरणम्— मतिभ्याम्

	मति	तृतीया	द्विवचनम्
(i) साधौ
(ii) मधुनि
(iii) मातुः
(iv) वारिणः
(v) धेनूः

क्रियाकलापाः (Activities)

1. कोष्ठकात् पदानि चित्वा वाक्यनिर्माणं कुरुत—
कोष्ठक से पदों को चुनकर वाक्यनिर्माण कीजिए—

प्रकृतेः अनुरागिणः	परिश्रमेण अजीविकायै	कार्यं कुर्वन्ति	कार्यालयं गच्छन्ति	ईश्वरे विश्वसन्ति
गीतम् गायन्ति	कार्याय भ्रमन्ति	जनाः	सर्वप्राणिषु श्रेष्ठः	जनैः सह वसन्ति
प्रातराशं कुर्वन्ति	उद्यानं गच्छन्ति	व्यायामाय गच्छन्ति	ग्रामात् आगच्छन्ति	निर्धनाय किं किं न यच्छन्ति

- (i)
- (iii)
- (v)

- (ii)
- (iv)
- (vi)

